

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ
BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA STROJNÍHO INŽENÝRSTVÍ
ÚSTAV AUTOMOBILNÍHO A DOPRAVNÍHO
INŽENÝRSTVÍ

FACULTY OF MECHANICAL ENGINEERING
INSTITUTE OF AUTOMOTIVE ENGINEERING

ŠNEKOVÝ DOPRAVNÍK DRCENÉHO KAMENIVA THE SCREW CONVEYOR OF AGGREGATE

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE
BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE
AUTHOR

JAKUB TOCHÁČEK

VEDOUCÍ PRÁCE
SUPERVISOR

Ing. JAROSLAV KAŠPÁREK, Ph.D.

BRNO 2013

Vysoké učení technické v Brně, Fakulta strojního inženýrství

Ústav automobilního a dopravního inženýrství

Akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

student(ka): Jakub Tocháček

který/která studuje v **bakalářském studijním programu**

obor: **Stavba strojů a zařízení (2302R016)**

Ředitel ústavu Vám v souladu se zákonem č.111/1998 o vysokých školách a se Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně určuje následující téma bakalářské práce:

Šnekový dopravník drceného kameniva

v anglickém jazyce:

The screw conveyor of aggregate

Stručná charakteristika problematiky úkolu:

Navrhněte vodorovný šnekový dopravník pro dopravu drobného drceného kameniva. Základní parametry:

Dopravované množství $Q = 60$ t/hod

Dopravní délka $L = 15$ m

Maximální zrnitost dopravovaného kameniva $x = 32$ mm

Cíle bakalářské práce:

Vypracujte technickou zprávu, která bude obsahovat:

-koncepční návrh celého zařízení

-výpočet hlavních rozměrů, návrh funkčního pohonu

-pevnostní kontrola konstrukčních dílů dle pokynů vedoucího práce

Nakreslete:

-sestavu navrhovaného zařízení

-podrobnou podsestavu uložení šnekové hřídele ve všech ložiscích

-svařovací podsestavu žlabu

Seznam odborné literatury:

GAJDŮŠEK, J.; ŠKOPÁN, M.: Teorie dopravních a manipulačních zařízení, skripta VUT Brno, 1988

POLÁK, J., PAVLISKA, J., SLÍVA, A.: Dopravní a manipulační zařízení I., 1. vyd., Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita, 2001, 99 s., ISBN: 80-248-0043-8

LEINVEBER, J., VÁVRA, P.: Strojnické tabulky, vyd. Albra, 2003, s. 865, ISBN: 80-86490-74-2

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Jaroslav Kašpárek, Ph.D.

Termín odevzdání bakalářské práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2012/2013.

V Brně, dne 30.10.2012

L.S.

---

prof. Ing. Václav Píštěk, DrSc.
Ředitel ústavu

---

prof. RNDr. Miroslav Doupovec, CSc., dr. h. c.
Děkan fakulty

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá koncepčním návrhem vodorovného šnekového dopravníku pro dopravu drceného kameniva. Práce se skládá z technické zprávy a výkresové dokumentace. Technická zpráva obsahuje především výpočet hlavních rozměrů, volbu pohonu, spojky a ložisek, mimo jiné i pevnostní kontrolu funkčních částí. Výkresová dokumentace, která je podložena modelovým zpracováním v 3D CAD systému, pak obsahuje výkres sestavy celého zařízení, podsestavy jednotlivých uložení a svařovací podsestavu žlabu.

KLÍČOVÁ SLOVA

šnekový dopravník, kamenivo, šnek, žlab, pohon

ABSTRACT

This bachelor thesis deals with the conceptual design of horizontal screw conveyor for transportation of aggregate. The work consists of technical report and drawings. Technical report contains the calculation of main dimensions, selection of the drive, clutch and bearings, including stress analysis of functional parts. The drawings, which are based on model assembly processed in 3D CAD system, contains a drawing of the entire device, sub-assemblies of bearing seats and welding subassembly of trough.

KEYWORDS

screw conveyor, aggregate, the screw conveying, trough, drive

BIBLIOGRAFICKÁ CITACE

TOCHÁČEK, J. *Šnekový dopravník drceného kameniva*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta strojního inženýrství, 2013. 46 s. Vedoucí bakalářské práce Ing. Jaroslav Kašpárek, Ph.D..

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že tato práce je mým původním dílem, zpracoval jsem ji samostatně pod vedením Ing. Jaroslava Kašpárka, Ph.D. a s použitím literatury uvedené v seznamu.

V Brně dne 24. května 2013

.....
Jakub Tocháček

PODĚKOVÁNÍ

Rád bych poděkoval vedoucímu mé bakalářské práce panu Ing. Jaroslavu Kašpárkovi, Ph.D. za jeho drahocenný čas, odbornou pomoc a cenné rady. Dále bych rád poděkoval své rodině a v neposlední řadě své přítelkyni, za jejich trpělivost a podporu.

OBSAH

Úvod.....	10
1 Hlavní části	11
1.1 Šnek.....	11
1.2 Žlab	11
1.3 Pohon	12
2 Převázaný materiál.....	13
3 Výpočet hlavních parametrů.....	14
3.1 Objemový dopravní výkon.....	14
3.2 Průměr a stoupání šnekovice	14
4 Návrh pohonu.....	16
4.1 Minimální potřebný výkon.....	16
4.2 Převodový motor	16
4.3 Spojka.....	17
5 Kontrola objemového dopravního výkonu	19
6 Hmotnost šneku.....	20
6.1 Hmotnost šnekového hřídele	20
6.2 Hmotnost šnekovice.....	20
6.2.1 Objem šnekovice	21
6.2.2 Výpočet hmotnosti šnekovice	22
6.3 Hmotnosti čepů.....	22
6.4 Celková hmotnost šneku	23
7 Silové zatížení v dopravníku.....	24
7.1 Radiální síla	24
7.2 Axiální síla	25
7.3 Zatížení žlabu	26
8 Uložení šneku.....	28
8.1 Ložisko pohonu	28
8.2 Koncové ložisko	29
8.3 Kluzné ložisko	30
9 Pevnostní kontrola.....	32
9.1 Kontrola šnekového hřídele.....	32
9.1.1 Bezpečnost vzhledem k meznímu stavu pružnosti	32
9.1.2 Průhyb šnekového hřídele	34
9.1.3 Teplotní roztažnost	35
9.2 Kontrola čepů	35

9.2.1	Kontrola pera vstupního čepu.....	36
9.2.2	Kontrola čepového spoje.....	37
	Závěr	39
	Seznam použitých zkratk a symbolů	42
	Seznam příloh	46

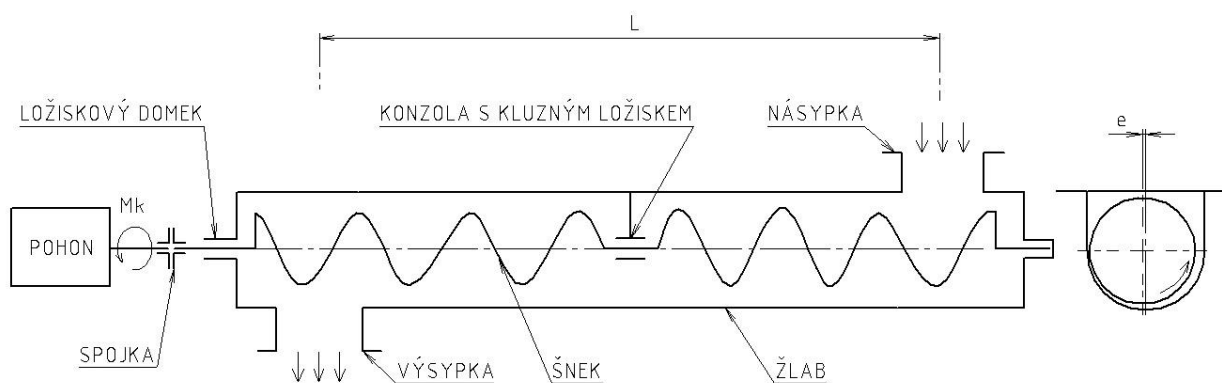

ÚVOD

Šnekové dopravníky jsou v různých formách a provedeních nejčastěji používané dopravní a dávkovací zařízení pro sypké materiály ve vodorovném i mírně šikmém směru. Jsou konstrukčně jednoduché a provozně nenáročné, ale při dopravě abrazivních materiálů rychle podléhají opotřebení. Princip těchto dopravníků spočívá v tom, že dopravovaný materiál se pohybuje jako neotočná matice na pohybovém šroubu, kdy tření mezi materiálem a žlabem je větší než mezi materiálem a šnekem. Volitelné uložení pohonné jednotky a různé způsoby přenosu výkonu nabízí vysokou variabilnost použití a umístění šnekových dopravníků.

Parametry a rozsah použití šnekových dopravníků [1]:

- Dopravní výkony $1 \div 300 \text{ [m}^3 \cdot \text{h}^{-1}\text{]}$
- Dopravní délky $\leq 60 \text{ [m]}$
- Otáčky šneku $10 \div 250 \text{ [ot. min}^{-1}\text{]}$
- Dopravní rychlost $\leq 0,5 \text{ [m} \cdot \text{s}^{-1}\text{]}$

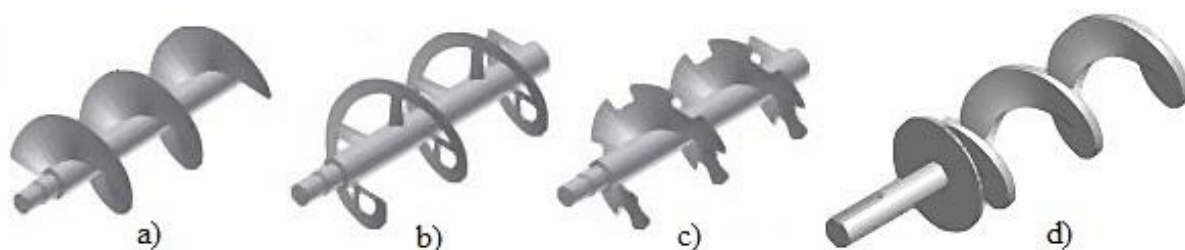
Obr. 1 Schéma šnekového dopravníku

1 HLAVNÍ ČÁSTI

1.1 ŠNEK

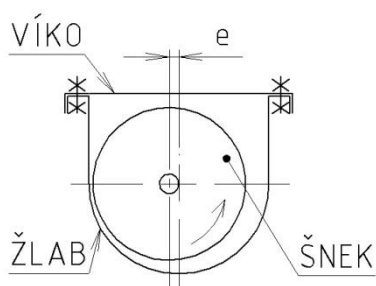
Šnek je nejdůležitější částí šnekového dopravníku. Skládá se ze dvou hlavních částí a to šnekovice a šnekového hřídele. Šnekovice, které tvoří pracovní část šneku, mají různá provedení (obr. 2). Plné šnekovice jsou používány při dopravě práškovitých a jemně zrnitých nelepivých materiálů, obvodové pro zrnité soudržné materiály a lopatkové umožňují dopravovat lepkavé materiály za jejich současného promíchávání. Každá z těchto šnekovic je přivařena ke šnekové hřídeli koutovým svarem s výjimkou bezhřídelového šneku, což je speciální provedení šneku bez hřídele používané především pro míchání materiálu. Hřídel šneku je z bezešvé ocelové trubky a jeho jednotlivé díly jsou navzájem spojeny čepy z oceli E335 (11 600).

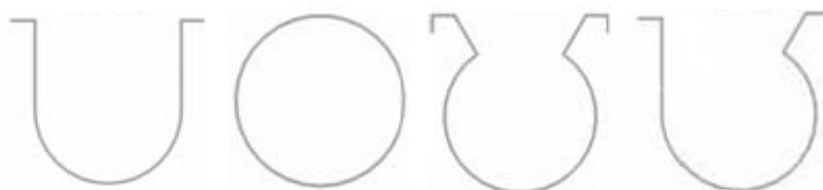
Obr. 2 Provedení šneku [5]
a) Plný; b) Obvodový; c) Lopatkový; d) Bezhřídelový (spirální)

1.2 ŽLAB

Žlab je plechová konstrukce (tloušťky 3 až 8 mm) různých tvarů (obr. 4), ve které je přepravován materiál pomocí šneku, jenž je uložen minimálně ve dvou ložiscích a to v čelech žlabu, přičemž jedno z nich (nejčastěji u pohonu) je schopno zachytávat axiální sílu vznikající při přepravě materiálu. Při skládaném šneku je nutno použít i kluzná ložiska uložená v konzolách připevněných buď přímo ke žlabu nebo k jeho víku. Kvůli možnosti drcení a zadrhávání materiálu mezi šnekem a dnem žlabu se šnek často ukládá excentricky (obr. 3). [1]

Obr. 3 Uložení šneku ve žlabu

Obr. 4 Tvary žlabů [5]

1.3 POHON

K pohonu jsou používány třífázové asynchronní elektromotory s kotvou na krátko, s různými způsoby přenosu výkonu (řetěz, řemen, násuvná převodovka). V dnešní době se stále více používá převodových elektromotorů, což jsou pevné kombinace elektromotorů s různými typy převodovek a vznikají kompaktní a optimální hnací jednotky. Hnací moment je pak na šnek přenášen pružnou spojkou, která tlumí nerovnoměrný průběh otáček a zajišťuje tak klidný a plynulý chod.

Obr. 5 Převodové elektromotory SIEMENS [8]

2 PŘEPRAVOVANÝ MATERIÁL

Praxe prokázala, že šnekovými dopravníky lze dopravovat takřka všechny druhy sypkých látek (práškovité, zrnité, jemně kusovité, vláknité i mírně vlhké). Nehodí se však pro dopravu lepivých, hrubozrnných a silně abrazivních materiálů (při dopravě abrazivních materiálů klesá životnost pracovních orgánů) [1]. Příklady použití v jednotlivých průmyslech jsou uvedeny v tabulce (tab. 1).

Tab. 1 Aplikace šnekových dopravníků v jednotlivých průmyslech

stavebnictví	cement, písek, sádra, štěrk, mletý vápenec
zemědělství	obiloviny, luštěniny, slady, krmné směsi
energetika	elektrárenské popílký, uhelný prach
dřevozpracující průmysl	piliny, hobliny, pelety, štěpky
potravinářský průmysl	mouka, zrniny, cukr, sůl, káva
chemický průmysl	barviva, hnojiva, plastový granulát

KAMENIVO

Dle [6] se pod pojmem kamenivo rozumí zrnitý (sypký) anorganický materiál přírodního nebo umělého původu, s velikostí zrna do 125 mm, který je určen pro stavební účely. Ve stavebnictví se kamenivo používá především jako plnivo, které v kombinaci s vhodnými pojivy slouží pro přípravu malt a betonů. V betonu tvoří kamenivo 75 až 80 % celkového objemu a jeho hlavní funkcí je vytvoření pevné a tlakově odolné kostry, která vzniká vzájemným opřením a zaklíněním jednotlivých zrn.

Vlastnosti kameniva jsou ovlivněny především jeho původem, tj. mineralogickým složením a obsahem dalších složek. Základními požadavky na kamenivo jsou především objemová hmotnost a pevnost zrn, nízká nasákavost a trvanlivost.

PARAMETRY ZADANÉHO MATERIÁLU POTŘEBNÉ PRO VÝPOČET

$x = 32 \text{ mm}$	.....maximální zrnitost	dle zadání
$\gamma = 1500 \text{ kg} \cdot \text{m}^{-3}$	.....sypná objemová hmotnost	dle [1, str. 210, tab. 9.2]
$w = 5$	.....globální součinitel odporu	dle [1, str. 210, tab. 9.2]
$\psi = 0,15$	.....součinitel plnění	dle [1, str. 209, tab. 9.1]
$f_m = 0,7$	.....součinitel tření mezi žlabem a mat.	dle [1, str. 177, tab. 8.10]

3 VÝPOČET HLAVNÍCH PARAMETRŮ

Při výpočtu hlavních parametrů se postupuje podle [1] a následná volba rozměrů hlavních částí se řídí normou ČSN ISO 1050.

3.1 OBJEMOVÝ DOPRAVNÍ VÝKON

$$Q_{Vp} = \frac{Q}{\gamma} \quad [m^3 \cdot h^{-1}] \quad (1)$$

$$Q_{Vp} = \frac{60000}{1500}$$

$$Q_{Vp} = 40 \text{ m}^3 \cdot \text{h}^{-1}$$

Vztah (1) dle [1, str. 208], kde:

$Q = 60000 \text{ kg} \cdot \text{h}^{-1}$ .....maximální zrnitost dle zadání

$\gamma = 1500 \text{ kg} \cdot \text{m}^{-3}$ .....sypná objemová hmotnost [1, str. 210, tab. 9.2]

3.2 PRŮMĚR A STOUPÁNÍ ŠNEKOVICE

Pro objemový dopravní výkon platí také vztah (2). Úpravou a dosazením doporučených hodnot lze z této rovnice vypočítat průměr šnekovice podle vztahu (3).

$$Q_V = 3600 \cdot \frac{\pi \cdot D^2}{4} \cdot s \cdot \psi \cdot n \cdot c_H \quad [m^3 \cdot h^{-1}] \quad (2)$$

Vztah (2) dle [1, str. 208], kde:

$D [m]$ .....průměr šnekovice

$s [m]$ .....stoupání šnekovice, pro velké průměry šneků $s \approx 0,8 \cdot D$

$\psi = 0,15$ .....součinitel plnění [1, tab. 9.1, str. 209]

$n = 0,95 \text{ ot} \cdot \text{s}^{-1}$ .....otáčky šneku voleny [1, tab. 9.1, str. 209]

$c_H = 1$ .....součinitel sklonu dopravníku [1, obr. 9.7, str. 209]

$$D' = \sqrt[3]{\frac{Q_{Vp}}{720 \cdot \pi \cdot \psi \cdot n \cdot c_H}} \quad [m] \quad (3)$$

$$D' = \sqrt[3]{\frac{40}{720 \cdot \pi \cdot 0,15 \cdot 0,95 \cdot 1}}$$

$$D' = 0,498 \text{ m}$$

Dle normalizované řady ČSN ISO 1050 je voleno $D = 0,5 \text{ m}$

Stoupání šnekovice dle [1]

$$s = 0,8 \cdot D \quad [m] \quad (4)$$

$$s = 0,8 \cdot 0,5$$

$$s = 0,4 \text{ m}$$

Stoupání je $0,4 \text{ m}$, což je zároveň i normalizovaný rozměr a je tedy zvolena tato hodnota. Za materiál šnekovice zvolen plech RAEX AR 400 [7] tloušťky $t_s = 6 \text{ mm}$.

Je-li dopravník určen pro dopravu hrubozrnného materiálu, je nutné zkontrolovat navržený průměr šnekovice vzhledem maximální velikosti částic dopravovaného materiálu.

Pro materiály tříděné:

$$D_k \geq (8 \div 12) \cdot a_{max} \quad [m] \quad (5)$$

$$D_k = 12 \cdot 0,032 = 0,384 \text{ m}$$

$$D = 0,5 \text{ m} \geq D_k = 0,384 \text{ m} \Rightarrow \text{VYHOVUJE}$$

Vztah (5) dle [1, str. 209], kde:

$$a_{max} = 0,032 \text{ m} \quad \dots \text{maximální zrnitost } a_{max} = x \text{ dle zadání}$$

4 NÁVRH POHONU

4.1 MINIMÁLNÍ POTŘEBNÝ VÝKON

$$P_{min} = \frac{Q \cdot g}{3600} \cdot (l_v \cdot w \pm h) \quad [W] \quad (6)$$

$$P_{min} = \frac{60000 \cdot 9,81}{3600} \cdot (15 \cdot 5 \pm 0) = 12262,5 W$$

$$P_{min} = 12263 W$$

Vztah (6) dle [1, str. 209], kde:

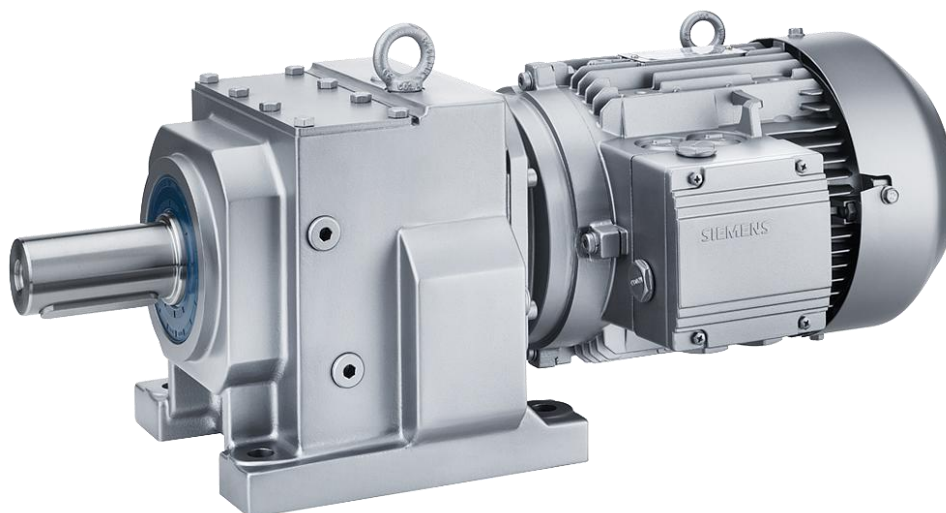
- $g = 9,81 m \cdot s^{-2}$ .....tíhové zrychlení
- $l_v = 15 m$ .....vodorovná dopravní vzdálenost dle zadání
- $w = 5$ .....celkový součinitel odporu dle [1, tab. 9.2, str. 210]
- $h = 0 m$ .....dopravní výška

4.2 PŘEVODOVÝ MOTOR

Z katalogu převodových motorů společnosti SIEMENS [8], zvolen převodový motor MOTOX Z128 – LA160L4. Jedná se o kombinaci třífázového, 4-pólového, asynchronního motoru s kotvou na krátko a 2-stupňové čelní převodovky.

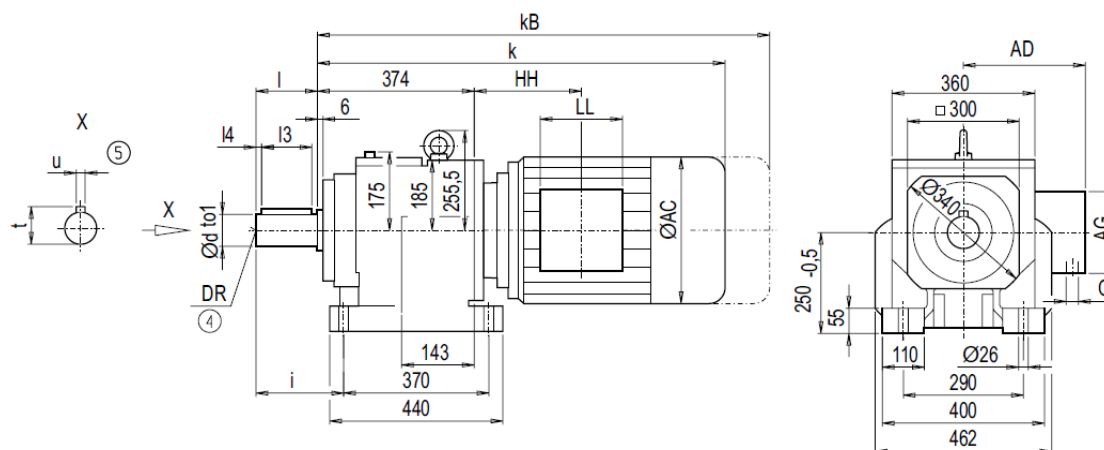
Tab. 2 Parametry zvoleného převodového motoru podle [8]

SIEMENS MOTOX Z128 – LA160L4					
P_m [kW]	n_2 [min^{-1}]	M_m [Nm]	f_B	i	m_m [kg]
15	58	2458	2,1	25,05	273

Obr. 6 Převodový motor SIEMENS MOTOX Z128 – LA160L4 [8]

Obr.7 Převodový motor MOTOX Z128 v patkovém provedení [8]

Tab. 3 Rozměrové parametry zvoleného převodového motoru podle [8]

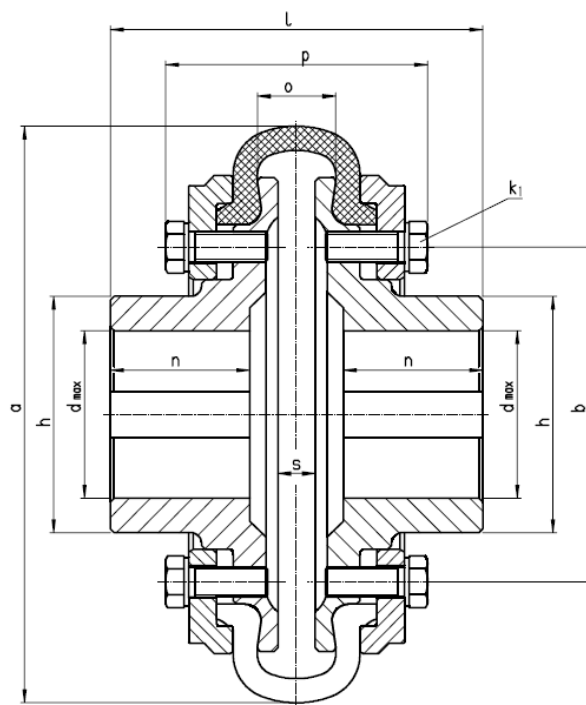
SIEMENS MOTOX Z128 – LA160L4								
d	to l	l	l4	l3	t	u	i	DR
70	m6	140	15	110	74,5	20	186	M20x42
k	kB	AC	AD	AG	LL	HH	O	
880	998,5	313,5	227	165	165	167,5	2xM40x1,5	

4.3 SPOJKA

Pro spojení hnacího hřídele s hřídelem šneku zvolena pružná spojka Periflex od firmy STROMAG. Předností této spojky je například snadná montáž (demontáž) pružného dílu bez nutnosti axiálního posuvu mezi hnací a poháněnou hřídelí, výborné tlumení reakcí při rozběhu, stejně tak při přetížení nebo při nerovnoměrném chodu (a s tím spojené vibrace) a tím pádem zajištění klidného a plynulého chodu. Mimo to vyniká vysokou životností, tedy za předpokladu že nebude vystavena vyšším teplotám nebo nebude v prostředí s agresivními chemickými látkami.

Obr. 8 Spojka Periflex [9]

Obr. 9 Schéma spojky Periflex [9]

Tab. 4 Tabulka hlavních parametrů spojky Periflex [9]

STROMAG Periflex PNA 300X/426X							
M_{kn} [Nm]	a [mm]	h [mm]	d_{max} [mm]	l [mm]	n [mm]	s [mm]	m_s [kg]
4000	402	160	110	364	155	24	74,6

5 KONTROLA OBJEMOVÉHO DOPRAVNÍHO VÝKONU

Při výpočtu průměru šnekovice se do vzorce (3) dosazovala požadovaná hodnota objemového dopravního výkonu $Q_{vp} = 40 \text{ m}^3 \cdot \text{h}^{-1}$, při zvolených otáčkách $n = 0,95 \text{ ot} \cdot \text{s}^{-1}$. Jelikož se průměr navržený liší od průměru vypočteného a také otáčky se po volbě pohonu změnili na $n_2 = 0,966 \text{ ot} \cdot \text{s}^{-1}$, je nutné zkontrolovat zda-li objemový dopravní výkon vyhovuje požadavkům.

SKUTEČNÝ OBJEMOVÝ DOPRAVNÍ VÝKON

$$Q_{Vsk} = 3600 \cdot \frac{\pi \cdot D^2}{4} \cdot s \cdot \psi \cdot n_2 \cdot c_H \quad [\text{m}^3 \cdot \text{h}^{-1}] \quad (7)$$

$$Q_{Vsk} = 3600 \cdot \frac{\pi \cdot 0,5^2}{4} \cdot 0,4 \cdot 0,15 \cdot 0,966 \cdot 1 = 40,969 \text{ m}^3 \cdot \text{h}^{-1}$$

$$Q_{Vsk} = 41 \text{ m}^3 \cdot \text{h}^{-1} \geq Q_{vp} = 40 \text{ m}^3 \cdot \text{h}^{-1} \Rightarrow \text{VYHOVUJE}$$

ROZDÍL POŽADOVANÉ A SKUTEČNÉ HODNOTY

$$\Delta = \frac{Q_{Vsk} - Q_{vp}}{Q_{vp}} \cdot 100 \quad [\%] \quad (8)$$

$$\Delta = \frac{41 - 40}{40} \cdot 100$$

$$\Delta = 2,5 \%$$

Jelikož je rozdíl kladný a poměrně malý, tak je považován za vyhovující.

6 HMOTNOST ŠNEKU

Cílem této kapitoly je zjistit celkovou hmotnost rotujících součástí ve žlabu, neboli hmotnost kterou budou muset ložiska, ve kterých bude šnek uložen, unést. Hmotnost, v kombinaci s tíhovým zrychlením, pak představuje radiální sílu působící na ložiska, jejichž reakce jsou dále potřebné pro návrh uložení šneku a zvolení příslušných ložisek.

6.1 HMOTNOST ŠNEKOVÉHO HŘÍDELE

Z důvodu úspory materiálu a redukce hmotnosti je zvolen šnekový hřídel z bezešvé ocelové trubky o rozměrech TR $\varnothing 114,3 \times 20$ – ČSN EN 10220 materiál S355J2H (11 503) dle EN 10210-1. Šnek bude poskládán z pěti stejných dílů po 3 m v celkové délce šneku $L = 15 \text{ m}$.

Dle [3] je hmotnost 1 m materiálu TR $\varnothing 114,3 \times 20$ $m_{h1} = 46,51 \text{ kg}$

$$m_h = L \cdot m_{h1} \quad [\text{kg}] \quad (9)$$

$$m_h = 15 \cdot 46,51$$

$$m_h = 697,65 \text{ kg}$$

6.2 HMOTNOST ŠNEKOVICE

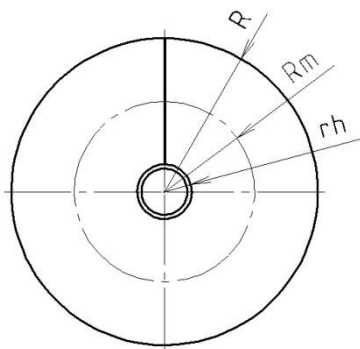
POLOMĚR MEZIKRUŽÍ ŠNEKOVICE

$$R_m = \frac{R + r_h}{2} \quad [\text{m}] \quad (10)$$

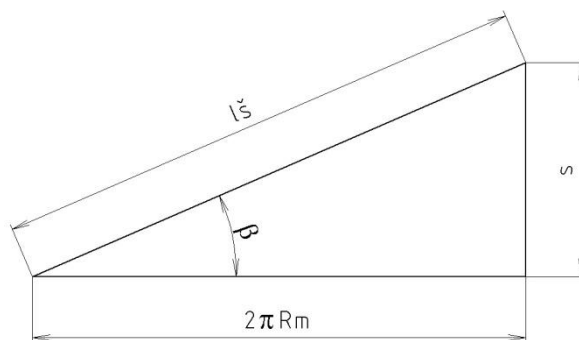
$$R_m = \frac{0,25 + 0,05715}{2}$$

$$R_m = 0,15357 \text{ m}$$

kde: $R = 0,25 \text{ m}$ .....poloměr šnekovice
 $r_h = 0,05715 \text{ m}$ .....poloměr šnekového hřídele

Obr. 10 Poloměry šnekovice

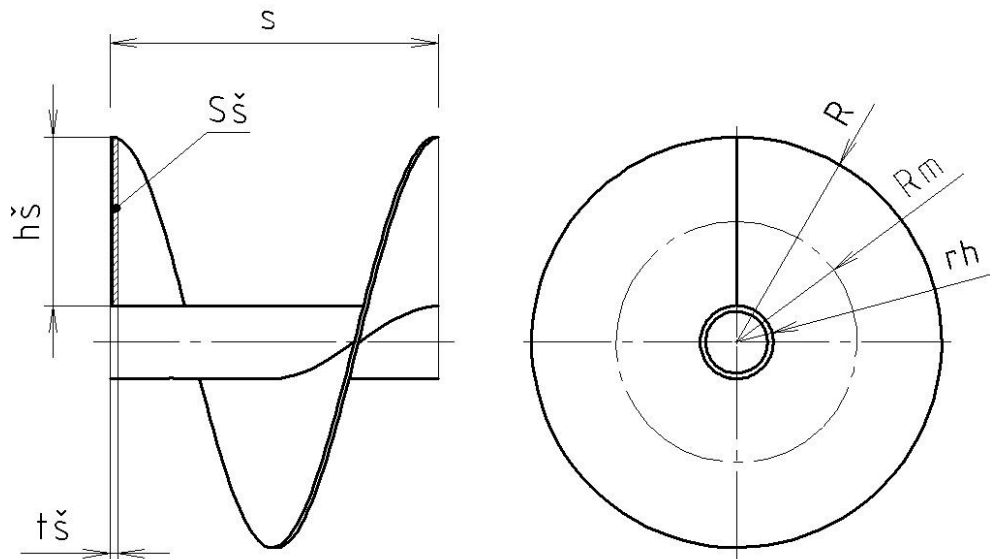
Obr. 11 Stoupání šnekovice

DÉLKA ŠNEKOVICE NA JEDNOM STOUPÁNÍ ZÁVITU

$$l_{\xi} = \sqrt{s^2 + (2 \cdot \pi \cdot R_m)^2} \quad [m] \quad (11)$$

$$l_{\xi} = \sqrt{0,4^2 + (2 \cdot \pi \cdot 0,153575)^2}$$

$$l_{\xi} = 1,0445 \text{ m}$$

6.2.1 OBJEM ŠNEKOVICE

Obr. 12 Závit šneku

VÝŠKA PŘÍČNÉHO PRŮŘEZU ŠNEKOVICE

$$h_{\xi} = R - r_h \quad [m] \quad (12)$$

$$h_{\xi} = 0,25 - 0,05715$$

$$h_{\xi} = 0,19285 \text{ m}$$

PLOCHA PŘÍČNÉHO PRŮŘEZU ŠNEKOVICE

$$S_{\xi} = h_{\xi} \cdot t_{\xi} \quad [m^2] \quad (13)$$

$$S_{\xi} = 0,19285 \cdot 0,006$$

$$S_{\xi} = 0,001157 \text{ m}^2$$

POČET ZÁVITŮ ŠNEKOVICE

$$z = \frac{L}{s} \quad [-] \quad (14)$$

$$z = \frac{15}{0,4} = 37,5$$

$$z = 37,5$$

CELKOVÝ OBJEM ŠNEKOVICE

$$V_{\text{š}} = S_{\text{š}} \cdot l_{\text{š}} \cdot z \quad [m^3] \quad (15)$$

$$V_{\text{š}} = 0,001157 \cdot 1,0445 \cdot 37,5$$

$$V_{\text{š}} = 0,0453 m^3$$

6.2.2 VÝPOČET HMOTNOSTI ŠNEKOVICE

$$m_{\text{š}} = V_{\text{š}} \cdot \rho_{ocel} \quad [kg] \quad (16)$$

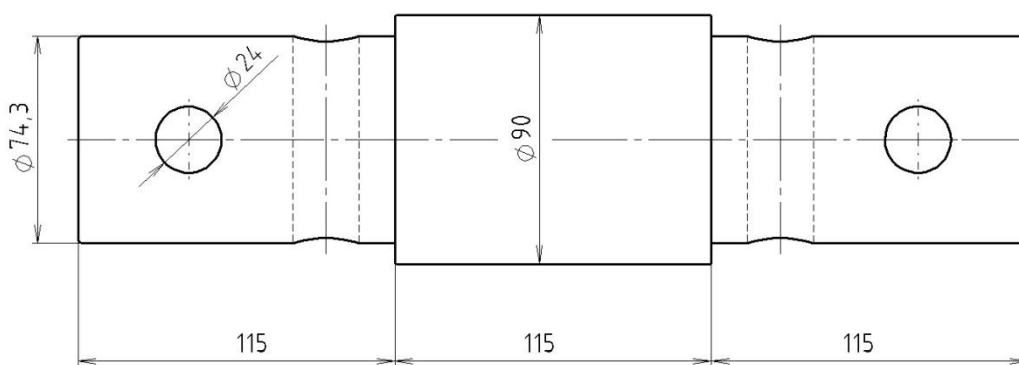
$$m_{\text{š}} = 0,0453 \cdot 7850$$

$$m_{\text{š}} = 355,8 kg$$

kde: $\rho_{ocel} = 7850 kg \cdot m^{-3}$ .....hustota oceli dle [3, str. 60]

6.3 HMOTNOSTI ČEPŮ

Při větších dopravních vzdálenostech jsou šnekové hřídele dělené, a proto je nutné tyto jednotlivé části spojit a to spojovacími čepy. Tyto čepy jsou uloženy v kluzných ložiscích konzol a slouží k vedení šneku ve žlabu. Mimo jiné je ke šnekové hřídeli připojen čep hnací, který je uložen v soudečkovém ložisku zachytávající axiální sílu a čep koncový uložený v radiálním kuličkovém ložisku.

Obr. 13 Spojovací čep

OBJEM SPOJOVACÍHO ČEPU

$$V_{s\check{c}} = \left[2 \cdot \left(\frac{\pi \cdot 0,0743^2}{4} \right) \cdot 0,115 + \left(\frac{\pi \cdot 0,09^2}{4} \right) \cdot 0,115 \right] - \left[4 \cdot \left(\frac{\pi \cdot 0,024^2}{4} \right) \cdot 0,0743 \right] \quad (17)$$

$$V_{s\check{c}} = 0,00159 m^3$$

HMOTNOST SPOJOVACÍHO ČEPU

$$m_{sč} = V_{sč} \cdot \rho_{ocel} \quad [kg] \quad (18)$$

$$m_{sč} = 0,00159 \cdot 7850$$

$$m_{sč} = 12,5 \text{ kg}$$

HMOTNOST ČEPU VSTUPNÍHO A KONCOVÉHO

Protože tyto dva čepy jsou tvarově poněkud složitější než spojovací, tak ke zjištění hmotnosti obou součástí je využita možnost analýzy fyzikálních vlastností, kterou nabízí program SolidWorks, ve kterém byly vytvořeny modely těchto součástí.

$$m_{vč} = 18,1 \text{ kg} \quad \dots\text{hmotnost vstupního čepu}$$

$$m_{kč} = 11,95 \text{ kg} \quad \dots\text{hmotnost koncového čepu}$$

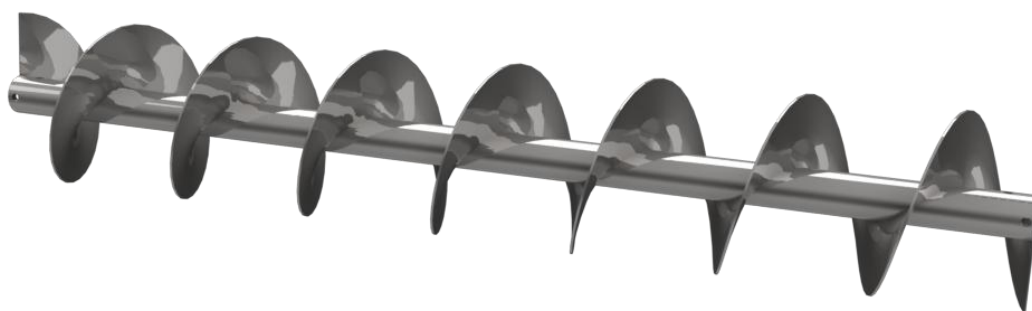
6.4 CELKOVÁ HMOTNOST ŠNEKU

Do celkové hmotnosti se počítá také spojovací materiál jako jsou svary, čepy s hlavou, podložky a závlačky. Z tohoto důvodu se započítává do celkové hmotnosti hmotnost $m_o = 16,5 \text{ kg}$.

$$m_c = m_h + m_s + 4 \cdot m_{sč} + m_{vč} + m_{kč} + m_o \quad [kg] \quad (19)$$

$$m_c = 697,65 + 355,8 + 4 \cdot 12,5 + 18,1 + 11,95 + 16,5$$

$$m_c = 1150 \text{ kg}$$

Obr.14 Jeden díl šneku

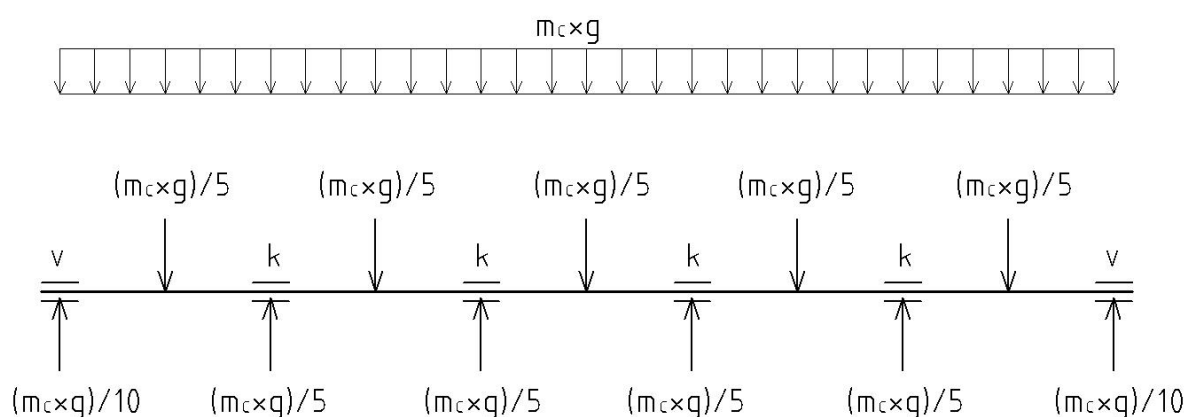

7 SILOVÉ ZATÍŽENÍ V DOPRAVNÍKU

Cílem této kapitoly je spočítat základní síly působící v dopravníku potřebné pro další výpočet.

7.1 RADIÁLNÍ SÍLA

Tato síla je vyvozena od celkové hmotnosti šneku, která je rozdělena na pět stejně dlouhých úseků, rozdělenými jednotlivými uloženími. Reakce v ložiscích pak představují jejich radiální zatížení.

Obr. 15 Radiální síla od hmotnosti šneku

$$F_R = \frac{m_c \cdot g}{n_u} \quad [N] \quad (20)$$

$$F_R = \frac{1150 \cdot 9,81}{5} = 2256,3 \text{ N}$$

$$F_R = 2256 \text{ N}$$

kde: $n_u = 5$ .....počet úseků, na které se rozloží hmotnost šneku

Podle (obr.15) pak:

RADIÁLNÍ ZATÍŽENÍ KLUZNÝCH LOŽISEK

$$F_{Rk} = \frac{m_c \cdot g}{5} = 2256 \text{ N}$$

RADIÁLNÍ ZATÍŽENÍ VALIVÝCH LOŽISEK

$$F_{Rv} = \frac{m_c \cdot g}{10} = 1128 \text{ N}$$

7.2 AXIÁLNÍ SÍLA

V důsledku vzájemné interakce materiálu a pohybujícího se šneku vzniká axiální síla, která musí být zachycena axiálním ložiskem umístěným zpravidla na straně pohonu.

ÚČINNÝ POLOMĚR ŠNEKOVICE

$$R_S = (0,35 \div 0,4) \cdot D \quad [m] \quad (21)$$

$$R_S = 0,4 \cdot 0,5$$

$$R_S = 0,2 \text{ m}$$

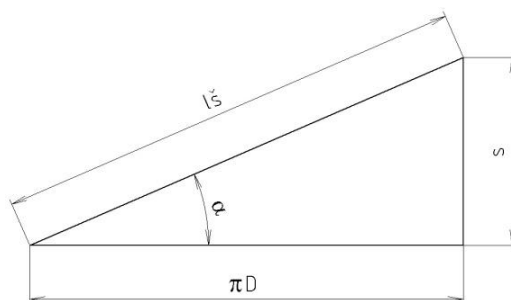
Vztah (21) dle [1], str. 210

ÚHEL STOUPÁNÍ ŠNEKOVICE

$$\alpha = \tan^{-1} \left(\frac{s}{\pi \cdot D} \right) \quad [^\circ] \quad (22)$$

$$\alpha = \tan^{-1} \left(\frac{0,4}{\pi \cdot 0,5} \right)$$

$$\alpha = 14^\circ 17'$$

Obr. 16 Úhel stoupání α

VÝPOČET AXIÁLNÍ SÍLY

$$F_A = \frac{M_k}{R_S \cdot \tan(\alpha + \varphi)} \quad [N] \quad (23)$$

$$F_A = \frac{2458}{0,2 \cdot \tan(14^\circ 17' + 35^\circ)} = 10577,29 \text{ N}$$

$$F_A = 10577 \text{ N}$$

Vztah (23) dle [1], str. 210, kde:

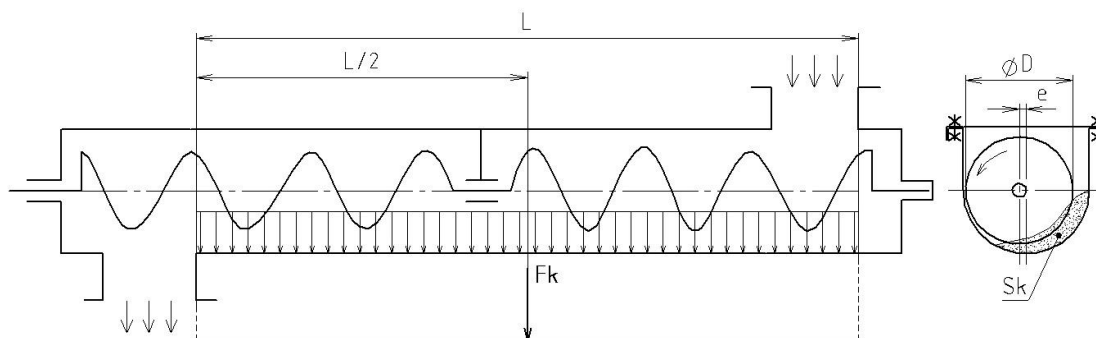
$M_k = 2458 \text{ Nm}$ .....hnací moment viz. M_m tab. 2, str. 13

$\varphi = 35^\circ$ .....třecí úhel mezi materiálem a šnekem dle [10]

7.3 ZATÍŽENÍ ŽLABU

Důležitým faktorem pro návrh konstrukce žlabu je tíhové zatížení od dopravovaného materiálu. Zatížení je spojité po celé dopravní délce, avšak pro výpočet je nahrazeno silou F_k (rovnou ploše zatěžovacího obrazce) působící v těžišti zatěžovacího obrazce. Při výpočtu se pak vychází ze vztahu pro součinitel zaplnění žlabu.

Obr. 17 Spojité zatížení od tíhy materiálu

PRŮŘEZ DOPRAVOVANÝM MATERIÁLEM

$$\psi = \frac{S_k}{\frac{\pi \cdot D^2}{4}} \Rightarrow S_k = \frac{\psi \cdot \pi \cdot D^2}{4} \quad [m^2] \quad (24)$$

$$S_k = \frac{0,15 \cdot \pi \cdot 0,5^2}{4}$$

$$S_k = 0,02945 \text{ m}^2$$

Vztah (24) dle [1, str. 209], kde:

$$\psi = 0,15 \quad \dots \text{součinitel plnění dle [1, str. 209, tab. 9.1]}$$

OBJEM MATERIÁLU V DOPRAVNÍKU

$$V_k = S_k \cdot L \quad [m^3] \quad (25)$$

$$V_k = 0,02945 \cdot 15$$

$$V_k = 0,4418 \text{ m}^3$$

HMOTNOST MATERIÁLU V DOPRAVNÍKU

$$m_k = V_k \cdot \gamma \quad [kg] \quad (26)$$

$$m_k = V_k \cdot \gamma = 0,4418 \cdot 1500$$

$$m_k = 662,7 \text{ kg}$$

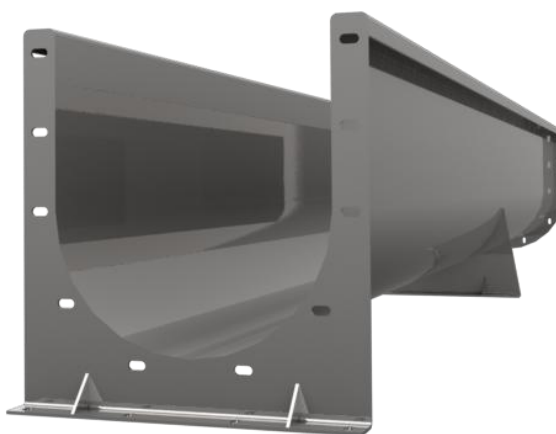
SÍLA NAHRAZUJÍCÍ SPOJITÉ ZATÍŽENÍ

$$F_k = m_k \cdot g \quad [N] \quad (27)$$

$$F_k = 662,7 \cdot 9,81$$

$$F_k = 6501 N$$

Z důvodu přepravy vysoce abrazivního materiálu volím materiál žlabu plech RAEX AR 400 [7] tloušťky $t_s = 6 \text{ mm}$. Samotný žlab je složen ze tří prakticky stejných dílů o délce 5200 mm s výjimkou žlabu, který je opatřen otvorem pro výsyp a přivařenou výsypkou.

Obr. 18 Žlab

8 ULOŽENÍ ŠNEKU

8.1 LOŽISKO POHONU

Toto ložisko by mělo být schopné zachytit jak radiální tak i axiální sílu, která vzniká v důsledku vzájemné interakce materiálu a pohybujícího se šneku. Protože v tomto konkrétním případě vychází axiální síla poměrně velká, a proto určujícím prvek pro výběr ložiska je především jeho axiální únosnost. Z tohoto důvodu je zvoleno soudečkové ložisko od SKF Explorer 23220 CCK/W33 s příslušným upínacím pouzdrům H 2320. Ložiskový prostor je utěsněn hřídelovým těsnícím kroužkem a mazání ložiska zajišťuje tlaková maznice.

Tab. 5 Hodnoty soudečkového ložiska potřebné pro výpočet [11]

SKF Explorer 23220 CCK/W33 H 2320				
C_1 [kN]	e	X_1	Y_1	p
475	0,33	0,67	3	10/3

AXIÁLNÍ ÚNOSNOST

Dle [12] lze axiální únosnost soudečkových ložisek, montovaných na upínacích pouzdrech, vypočítat ze vztahu:

$$F_{ap} = 0,003 \cdot B \cdot d \quad [kN] \quad (28)$$

$$F_{ap} = 0,003 \cdot 60,3 \cdot 90$$

$$F_{ap} = 16,3 \text{ kN} > F_A = 10,6 \text{ kN} \Rightarrow \text{VYHOVUJE}$$

Vztah (28) dle [11], kde:

$$B = 60,3 \text{ mm} \quad \dots \text{šířka ložiska dle [11]}$$

$$d = 90 \text{ mm} \quad \dots \text{průměr díry ložiska (průměr hřídele) dle [11]}$$

POMĚR AXIÁLNÍ A RADIÁLNÍ SÍLY

$$\frac{F_A}{F_{Rv}} = \frac{10,6}{1,13} = 9,4 > e = 0,33 \quad (29)$$

DYNAMICKÉ EKVIVALENTNÍ ZATÍŽENÍ

$$P_1 = X_1 \cdot F_R + Y_1 \cdot F_A \quad [N] \quad (30)$$

$$P_1 = 0,67 \cdot 1128 + 3 \cdot 10577$$

$$P_1 = 32487 \text{ N}$$

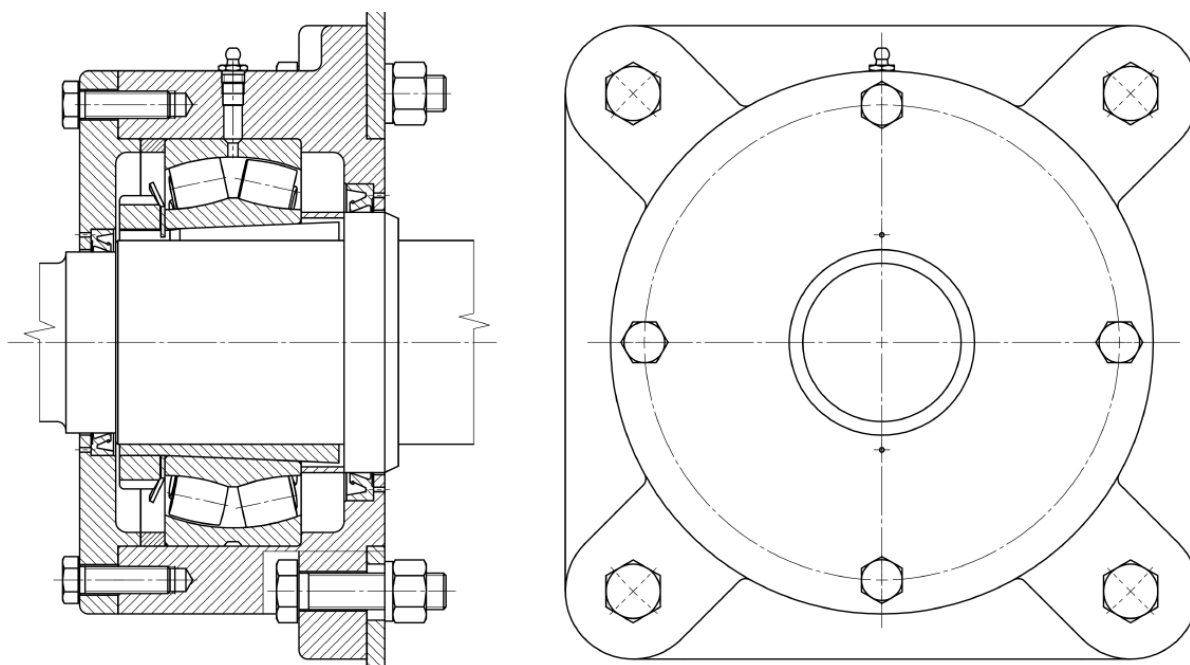
ZÁKLADNÍ TRVANLIVOST V HODINÁCH

$$L_{10h1} = \left(\frac{C_1}{P_1}\right)^p \cdot \left(\frac{10^6}{60 \cdot n_2}\right) \quad [\text{hod}] \quad (31)$$

$$L_{10h1} = \left(\frac{475000}{32487}\right)^{3,3} \cdot \left(\frac{10^6}{60 \cdot 58}\right)$$

$$L_{10h1} = 2 \cdot 10^6 \text{ hod}$$

Vzhledem k tomu, že nebyla zadána požadovaná trvanlivost, lze tuto trvanlivost považovat za vyhovující. Stejný případ nastane i u koncového ložiska.

Obr. 19 Ložiskový domek se soudečkovým ložiskem

8.2 KONCOVÉ LOŽISKO

Toto ložisko je zatěžováno pouze radiální silou, z tohoto důvodu je zvoleno radiální jednořadé kuličkové ložisko od SKF Explorer 6317. Kvůli možné osově dilataci hřídele šneku je ložisku umožněn axiální posuv. Ložiskový prostor je utěsněn hřídelovým těsnícím kroužkem, samotné ložisko je pak opatřeno krytem na straně ke žlabu, v případě průniku nečistot do ložiskového domku a mazání ložiska zajišťuje tlaková maznice.

Tab. 6 Hodnoty kuličkového ložiska potřebné pro výpočet [13]

SKF Explorer 6317			
C_2 [kN]	X_2	Y_2	p
140	1	0	3

DYNAMICKÉ EKVIVALENTNÍ ZATÍŽENÍ

$$P_2 = X_2 \cdot F_{Rv} \quad [N] \quad (32)$$

$$P_2 = 1 \cdot 1128$$

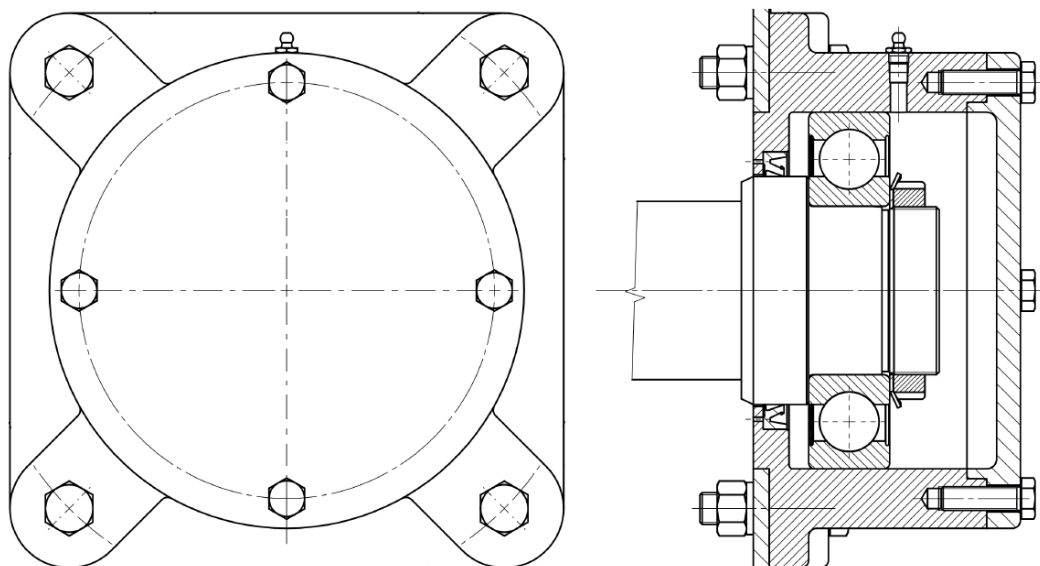
$$P_2 = 1128 \text{ N}$$

ZÁKLADNÍ TRVANLIVOST V HODINÁCH

$$L_{10h2} = \left(\frac{C_2}{P_2} \right)^p \cdot \left(\frac{10^6}{60 \cdot n_2} \right) \quad [hod] \quad (33)$$

$$L_{10h2} = \left(\frac{140000}{1128} \right)^3 \cdot \left(\frac{10^6}{60 \cdot 58} \right)$$

$$L_{10h2} = 549 \cdot 10^6 \text{ hod}$$

Obr. 20 Ložiskový domek s kuličkovým ložiskem

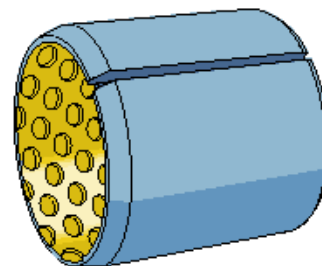
8.3 KLUZNÉ LOŽISKO

Jak bylo zmíněno v kapitole 6.3 spojovací čepy jsou uloženy v kluzných ložiscích konzol a slouží k vedení šneku ve žlabu. Pro tento účel je zvoleno ložisko od SKF PCM 909560 M. Tato kluzná pouzdra z třívrstvého kompozitu se zásobníky maziva v kluzné vrstvě (Obr.21) vyžadují pouze počáteční namazání a díky tomu vyžadují minimální údržbu a mimořádně dobře se uplatní v uloženích, která ohrožují nečistoty z pracovního prostředí [14]. Samotné pouzdro je uloženo v děleném ložiskovém tělese, které je sevřeno v rámu tvořeného pásy ohýbaného plechu stáhnuty pomocí šroubového spoje a utěsněno plochými těsníci kružky zasazenými ve víčkách. Celá konzola je připevněna ke žlabu a je lehce dostupná díky víkům žlabu, které jsou připevněny na pantech. Toto provedení umožňuje snadnou dostupnost a rozebíratelnost v případě poruchy.

Tab. 7 Hodnoty kluzného ložiska potřebné pro výpočet [14]

SKF PCM 909560 M			
C_3 [kN]	d_3 [mm]	D_3 [mm]	B_3 [mm]
640	90	95	60

Obr. 21 Kluzné pouzdro SKF PCM [15]

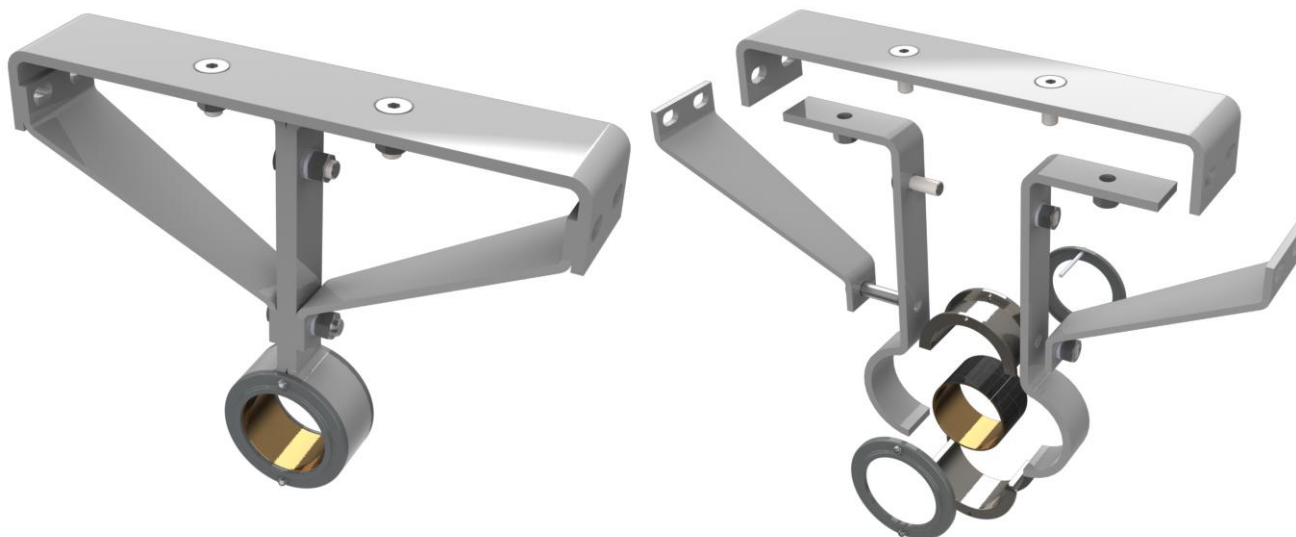
TLAK V LOŽISKU

$$p_k = \frac{F_{Rk}}{B_3 \cdot d_3} \quad [\text{MPa}] \quad (34)$$

$$p_k = \frac{2256}{60 \cdot 90}$$

$$p_k = 0,418 \text{ MPa} < p_D = 15 \text{ MPa} \Rightarrow \text{VYHOVUJE}$$

kde: $p_D = 15 \text{ MPa}$ .....tlak dovolený dle [16]

Obr. 22 Konzola s kluzným ložiskem

9 PEVNOSTNÍ KONTROLA

9.1 KONTROLA ŠNEKOVÉHO HŘÍDELE

Šnekový hřídel je namáhán na krut a ohyb. Z toho důvodu se provede kontrola na bezpečnost vůči vzniku plastických deformací vyjádřených bezpečností k . Mimo to se provede výpočet maximálního průhybu od vlastní tíhy šneku.

9.1.1 BEZPEČNOST VZHLEDEM K MEZNÍMU STAVU PRUŽNOSTI

SÍLA OD TÍHY ŠNEKU

$$F_g = (m_{h3} + m_{š3}) \cdot g \quad [N] \quad (35)$$

$$F_g = (139,5 + 71,2) \cdot 9,81$$

$$F_g = 2067 \text{ N}$$

kde: $m_{h3} = 139,5 \text{ kg}$ .....hmotnost 3m šnekového hřídele dle vztahu (9)
 $m_{š3} = 71,2 \text{ kg}$ .....hmotnost 3m šnekovice dle vztahu (16)

OHYBOVÝ MOMENT

$$M_o = \frac{F_g \cdot l_3}{2} \cdot \frac{l_3}{2} \quad [Nmm] \quad (36)$$

$$M_o = \frac{2067}{2} \cdot \frac{3000}{2}$$

$$M_o = 1550151 \text{ Nmm}$$

kde: $l_3 = 3000 \text{ mm}$ .....délka jednoho dílu šneku

MODUL PRŮŘEZU V OHYBU

$$W_o = \frac{\pi}{32} \cdot \frac{(D_h^4 - d_h^4)}{D_h} \quad [mm^4] \quad (37)$$

$$W_o = \frac{\pi}{32} \cdot \frac{(114,3^4 - 74,3^4)}{114,3}$$

$$W_o = 120425,2 \text{ mm}^4$$

Vztah (37) dle [3, str. 40], kde:

$D_h = 114,3 \text{ mm}$ .....velký průměr šnekového hřídele

$d_h = 74,3 \text{ mm}$ .....malý průměr šnekového hřídele

NAPĚTÍ V OHYBU

$$\sigma_o = \frac{M_o}{W_o} \quad [MPa] \quad (38)$$

$$\sigma_o = \frac{1550151}{120425,2}$$

$$\sigma_o = 12,87 \text{ MPa}$$

MODUL PRŮŘEZU V KRUTU

$$W_k = \frac{\pi}{16} \cdot \frac{(D_h^4 - d_h^4)}{D_h} \quad [mm^4] \quad (39)$$

$$W_k = \frac{\pi}{16} \cdot \frac{(114,3^4 - 74,3^4)}{114,3}$$

$$W_k = 240850,4 \text{ mm}^4$$

Vztah (39) dle [3, str. 40]

NAPĚTÍ V KRUTU

$$\tau_k = \frac{M_k}{W_k} \quad [MPa] \quad (40)$$

$$\tau_k = \frac{2458000}{240850,4}$$

$$\tau_k = 10,2 \text{ MPa}$$

kde: $M_k = 2458000 \text{ Nmm}$ .....hnačí moment viz. M_m tab. 2, str. 15

REDUKOVANÉ NAPĚTÍ PODLE TEORIE HMH

$$\sigma_{red} = \sqrt{\sigma_o^2 + 3 \cdot \tau_k^2} \quad [MPa] \quad (41)$$

$$\sigma_{red} = \sqrt{12,87^2 + 3 \cdot 10,2^2}$$

$$\sigma_{red} = 21,86 \text{ MPa}$$

Vztah (41) dle [4, str. 277]

BEZPEČNOST VZHLEDEM K MEZNÍMU STAVU PRUŽNOSTI

$$k = \frac{R_e}{\sigma_{red}} \quad [-] \quad (42)$$

$$k = \frac{235}{21,86}$$

$$k = 10,7 \Rightarrow \text{VYHOVUJE}$$

Vztah (42) dle [4, str. 278], kde:

$$R_e = 235 \text{ MPa} \quad \dots \text{mez kluzu pro 1.0308 (11 353) dle [4, str. 1128]}$$

9.1.2 PRŮHYB ŠNEKOVÉHO HŘÍDELE

OSOVÝ KVADRATICKÝ MOMENT PRŮREZU

$$J_x = \frac{\pi}{64} \cdot (D_h^4 - d_h^4) \quad [mm^4] \quad (43)$$

$$J_x = \frac{\pi}{64} \cdot (114,3^4 - 74,3^4)$$

$$J_x = 6882301 \text{ mm}^4$$

Vztah (43) dle [3, str. 40]

MAXIMÁLNÍ PRŮHYB

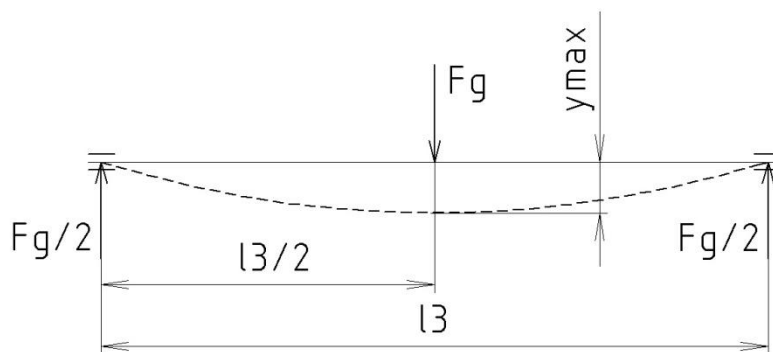
$$y_{max} = \frac{F_g \cdot l_3^3}{48 \cdot E \cdot J_x} \quad [mm] \quad (44)$$

$$y_{max} = \frac{2067 \cdot 3000^3}{48 \cdot 2,1 \cdot 10^5 \cdot 6882301}$$

$$y_{max} = 0,8 \text{ mm}$$

Vztah (44) dle [3, str. 45], kde:

$$E = 2,1 \cdot 10^5 \text{ MPa} \quad \dots \text{modul pružnosti v tahu pro ocel dle [3, str. 35]}$$

Obr. 23 Maximální průhyb šnekového hřídele

9.1.3 TEPLOTNÍ ROZTAŽNOST

Při provozu dopravníku dochází ke změně teplot, ať už vlivem okolí nebo třením materiálu o pracovní části dopravníku. Vlivem teplotních rozdílů dochází k tepelné délkové roztažnosti materiálu, která má za následek osovou dilataci šneku. Protože šnek je uložen v uzavřeném ložiskovém domečku, ve kterém je mu umožněn axiální posuv, tak je vhodné zjistit velikost této dilatace a zkontrolovat zda-li je v domečku dostatek místa:

$$\Delta l = L \cdot \beta \cdot \Delta t \quad [mm] \quad (45)$$

$$\Delta l = 15000 \cdot 12 \cdot 10^{-6} \cdot 70$$

$$\Delta l = 12,6 \text{ mm} < 29 \text{ mm} \Rightarrow \text{VYHOVUJE!}$$

Vztah (45) dle [17], kde:

$$\beta = 12 \cdot 10^{-6} \text{ K}^{-1} \quad \dots \text{teplotní součinitel délkové roztažnosti dle [3, str. 61]}$$

$$\Delta t = 70 \text{ K} \quad \dots \text{maximální předpokládaný přírůstek teploty}$$

$$l_d = 29 \text{ mm} \quad \dots \text{vůle v ložiskovém domečku}$$

9.2 KONTROLA ČEPŮ

Kontrola zahrnuje výpočet zatížení od krouťícího momentu jak na vstupním čepu s perovým spojem, tak i na spojení šnekového hřídele a spojovacího čepu pomocí dvou, k sobě kolmých, čepů s hlavou zajištěných podložkami se závlačkou. Pro kontrolu zda dané části vyhovují je nutné dohledat charakteristiky použitých materiálů a to konkrétně dovozená zatížení. Pro dovozená napětí je uvažováno míjivé zatěžování.

DOVOLENÁ ZATÍŽENÍ POUŽITÝCH MATERIÁLŮ

- 1.0308 (11 353) – Šnekový hřídel

$$\sigma_{tD}^I = 95 \text{ MPa} \quad \dots \text{dovolené napětí v tahu} \quad \text{dle [3, str. 54]}$$

$$p_D^I = 95 \text{ MPa} \quad \dots \text{dovolené napětí v tlaku} \quad \text{dle [3, str. 54]}$$

$$\sigma_{oD}^I = 165 \text{ MPa} \quad \dots \text{dovolené napětí v ohybu} \quad \text{dle [3, str. 54]}$$

$$\tau_{kD}^I = 95 \text{ MPa} \quad \dots \text{dovolené napětí v krutu} \quad \text{dle [3, str. 55]}$$

Odečteny hodnoty pro ocel 1.0036 (11 373) s podobnými fyzikálními vlastnostmi jako 1.0308 (11 353)

- 1.0060 (11 600) – Vstupní čep, spojovací čep, pero, čep s hlavou

$$\sigma_{tD}^{II} = 165 \text{ MPa} \quad \dots \text{dovolené napětí v tahu} \quad \text{dle [3, str. 54]}$$

$$p_D^{II} = 165 \text{ MPa} \quad \dots \text{dovolené napětí v tlaku} \quad \text{dle [3, str. 54]}$$

$$\sigma_{oD}^{II} = 180 \text{ MPa} \quad \dots \text{dovolené napětí v ohybu} \quad \text{dle [3, str. 54]}$$

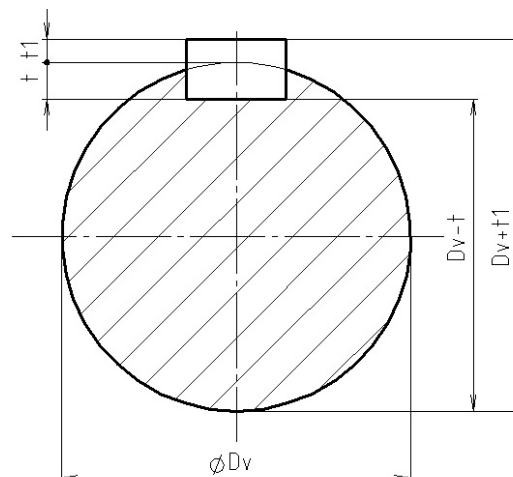
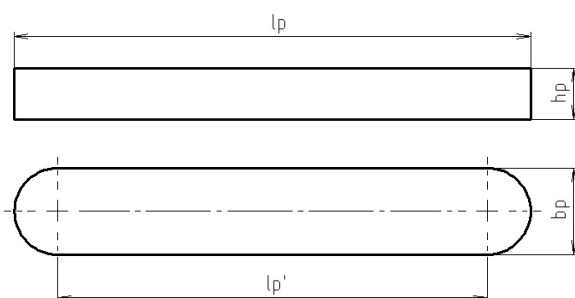
$$\tau_{kD}^{II} = 105 \text{ MPa} \quad \dots \text{dovolené napětí v krutu} \quad \text{dle [3, str. 55]}$$

9.2.1 KONTROLA PERA VSTUPNÍHO ČEPU

Pro vstupní čep o průměru $D_v = 70 \text{ mm}$ zvoleno pero ČSN 20e7 x 12 x 120 dle [3, str. 467] o rozměrech:

$b_p = 20 \text{ mm}$	.....šířka pera
$h_p = 12 \text{ mm}$	.....výška pera
$l_p = 120 \text{ mm}$	.....délka pera
$t_1 = 4,6 \text{ mm}$	.....hloubka drážky v náboji
$t = 7,4 \text{ mm}$	.....hloubka drážky v hřídeli

Obr. 24 Pero těsné

KONTROLA NA OTLAČENÍ

$$p_p = \frac{F_p}{S'_p} = \frac{2 \cdot M_k}{D_v \cdot l'_p \cdot t_1} \quad [\text{MPa}] \quad (46)$$

$$p_p = \frac{2 \cdot 2458000}{70 \cdot 100 \cdot 4,6}$$

$$p_p = 152,67 \text{ MPa} < p_D^{II} = 165 \text{ MPa} \Rightarrow \text{VYHOVUJE}$$

kde: $l'_p = (l_p - b_p)$ .....výpočtová délka pera (obr. 24)

KONTROLA NA STŘIH

$$\tau_{sp} = \frac{F_p}{S_p} = \frac{2 \cdot M_k}{D_v \cdot \left(\frac{\pi \cdot b_p^2}{4} + l'_p \cdot b_p \right)} \quad [\text{MPa}] \quad (47)$$

$$\tau_{sp} = \frac{2 \cdot 2458000}{70 \cdot \left(\frac{\pi \cdot 20^2}{4} + 100 \cdot 20 \right)}$$

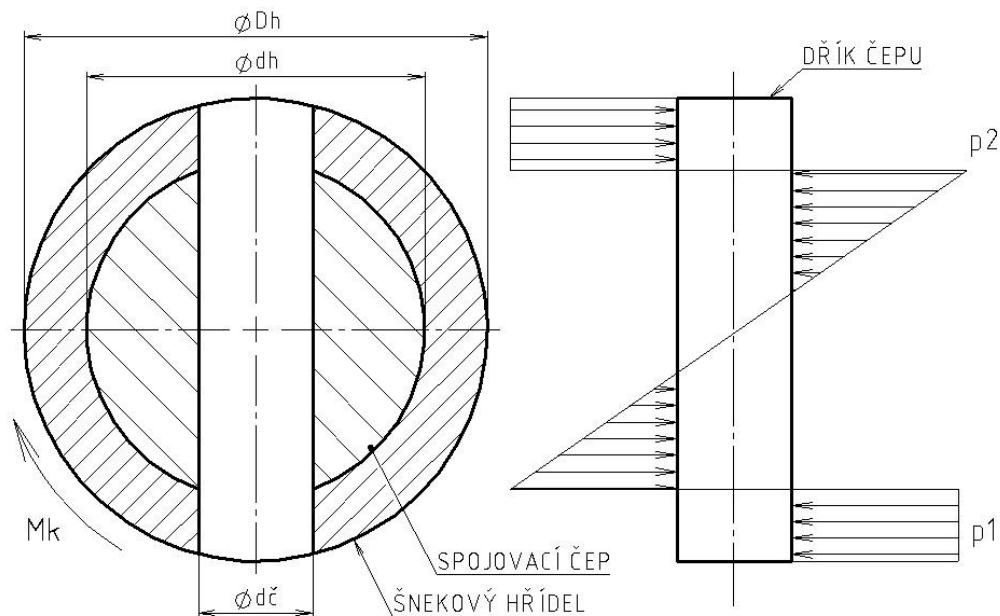
$$\tau_{sp} = 30,35 \text{ MPa} < \tau_{kD}^{II} = 105 \text{ MPa} \Rightarrow \text{VYHOVUJE}$$

9.2.2 KONTROLA ČEPOVÉHO SPOJE

Na spojení šnekového hřídele a spojovacího čepu zvolen:

Čep s hlavou ISO 2341 – B – 24 x 140 x 6,3 x 121,5– St dle [3, str. 449]

Obr. 25 Průřez funkční částí čepového spoje

KONTROLA ČEPU S HLAVOU NA SMYK

$$\tau_{s\check{c}} = \frac{4 \cdot M_k}{\pi \cdot d_{\check{c}}^2 \cdot d_h \cdot n_{\check{c}}} \quad [MPa] \quad (48)$$

$$\tau_{s\check{c}} = \frac{4 \cdot 2458000}{\pi \cdot 24^2 \cdot 74,3 \cdot 2}$$

$$\tau_{s\check{c}} = 36,56 \text{ MPa} < \tau_{kD}^H = 105 \text{ MPa} \Rightarrow \text{VYHOVUJE}$$

Vztah (48) dle [2, str. 70], kde:

$$n_{\check{c}} = 2 \quad \dots \text{počet čepů s hlavou}$$

KONTROLA NA OTLAČENÍ SPOJOVACÍHO ČEPU

$$p_1 = \frac{6 \cdot M_k}{d_h^2 \cdot d_{\check{c}} \cdot n_{\check{c}}} \quad [MPa] \quad (49)$$

$$p_1 = \frac{6 \cdot 2458000}{74,3^2 \cdot 24 \cdot 2}$$

$$p_1 = 55,66 \text{ MPa} < p_D^H = 165 \text{ MPa} \Rightarrow \text{VYHOVUJE}$$

Vztah (49) dle [2, str. 70]

KONTROLA NA OTLAČENÍ ŠNEKOVÉHO HŘÍDELE

$$p_2 = \frac{4 \cdot M_k}{d_{\check{c}} \cdot (D_h^2 - d_h^2) \cdot n_{\check{c}}} \quad [MPa] \quad (50)$$

$$p_2 = \frac{4 \cdot 2458000}{24 \cdot (114,3^2 - 74,3^2) \cdot 2}$$

$$p_2 = 27,15 \text{ MPa} < p_D^I = 95 \text{ MPa} \Rightarrow \text{VYHOVUJE}$$

Vztah (50) dle [2, str. 70]

ZÁVĚR

Cílem této práce byl koncepční návrh vodorovného šnekového dopravníku pro dopravu drceného kameniva pro zadané parametry. Při výpočtu základních parametrů jsem postupoval podle vhodné literatury a při samotném návrhu jsme bral ohled na normu zabývající se touto problematikou. Technická zpráva obsahuje výpočet hlavních rozměrů, návrh jednak funkčního pohonu se spojkou, tak i návrh uložení šneku. Mimo jiné obsahuje kontrolní výpočet vybraných konstrukčních dílů. Jednotlivé zvolené parametry a navržená řešení se považují za vyhovující, na základě provedených početních kontrol. Pro další rozšíření práce by bylo vhodné vypracovat ekonomickou rozvahu tohoto návrhu. Cíle práce byli splněny a kompletní návrh zařízení je možné vidět v příložené výkresové dokumentaci vycházející z této technické zprávy. Výkresová dokumentace a kompletní modelová sestava, včetně jednotlivých dílců byla vytvořena v programu SolidWorks.

POUŽITÉ INFORMAČNÍ ZDROJE

- [1] GAJDŮŠEK, Jaroslav a Miroslav ŠKOPÁN. Teorie dopravních a manipulačních zařízení. 1. vyd. Brno: rektorát Vysokého učení technického v Brně, 1988, 277 s.
- [2] KRÍŽ, Rudolf et al. Stavba a provoz strojů I. Vyd. 1. Praha: SNTL, 1977, 323 s.
- [3] LEINVEBER, Jan. Strojnické tabulky: pomocná učebnice pro školy technického zaměření. 2. dopl. vyd. Úvaly: ALBRA, 2005, 907 s. ISBN 80-736-1011-6.
- [4] SHIGLEY, Joseph Edward, Charles R MISCHKE a Richard G BUDYNAS. Konstruování strojních součástí. 1. vyd. Editor Martin Hartl, Miloš Vlk. Brno: VUTIUM, 2010, 1159 s. ISBN 978-80-214-2629-0.
- [5] Screw conveyor STR. *Tummers methodic* [online]. [cit. 2013-03-25]. Dostupné z: <http://www.tummers.nl/imagesproductgroups/schroeftransport-troggen-schroeven.jpg>
- [6] Kamenivo. JIRÁSEK, Jakub a Martin VAVRO. *Nerostné suroviny a jejich využití* [online]. [cit. 2013-03-25]. Dostupné z: <http://geologie.vsb.cz/loziska/suroviny/kamenivo.html>
- [7] RAEX OPTIM. *Universal ocel* [online]. [cit. 2013-03-25]. Dostupné z: <http://www.uniocel.cz/html/Raex/Raex2.html>
- [8] Převodovky SIEMENS Řada MOTOX. In: *MOTOR-GEAR: MOTOX Geared Motors SIEMENS* [online]. Germany, 2008 [cit. 2013-03-26]. Dostupné z: <http://www.motorgear.cz/userfiles/file/motox.pdf>
- [9] Pružná spojka Periflex®. In: *GKN Stromag Brno: Highly-flexible Periflex® shaft couplings* [online]. 2003 [cit. 2013-03-26]. Dostupné z: http://www.stromag.cz/cs/f/stromag_cs/p/Pru%C5%BEen%C3%A9%20spojky/d800_welle.pdf
- [10] Hmotnosti staviv, výrobků, zemin. In: ŠPONAR, Jiří. *JirkaWeb* [online]. 2009 [cit. 2013-03-25]. Dostupné z: <http://jirkaweb.wz.cz/cvut/tabulka.pdf>
- [11] Spherical roller bearings, on an adapter sleeve. In: *SKF Group* [online]. [cit. 2013-03-25]. Dostupné z: <http://www.skf.com/group/products/bearings-units-housings/roller-bearings/spherical-roller-bearings/on-an-adapter-sleeve/index.html?prodid=1550833220&imperial=false>
- [12] Axial load carrying ability. *SKF Group* [online]. [cit. 2013-03-26]. Dostupné z: <http://www.skf.com/group/products/bearings-units-housings/roller-bearings/spherical-roller-bearings/axial-load-carrying-ability/index.html>

- [13] Deep groove ball bearings, single row. In: *SKF Group* [online]. [cit. 2013-03-25]. Dostupné z: <http://www.skf.com/group/products/bearings-units-housings/ball-bearings/deep-groove-ball-bearings/single-row/index.html?prodid=1050050317&imperial=false>
- [14] Composite dry sliding bushings, metric dimensions. In: *SKF Group* [online]. [cit. 2013-03-25]. Dostupné z: <http://www.skf.com/group/products/bearings-units-housings/spherical-plain-bearings-bushings-rod-ends/composite-dry-sliding-bearings-fw-bushings/composite-dry-sliding-bushings-metric/index.html?prodid=1851080901&imperial=false>
- [15] Suchá kluzná ložiska a pouzdra FW. *SKF* [online]. [cit. 2013-03-25]. Obrázek ve formátu GIF. Dostupné z: http://www.skf.com/skf/productcatalogue/jsp/viewers/imageViewerJs.jsp?image=gl02f02.gif&file=3_4_1&maincatalogue=1&lang=en
- [16] Materiály, použití a návrh kluzných ložisek. TECHPARK. *Tribotechnika* [online]. 2008 [cit. 2013-03-25]. Dostupné z: http://www.tribotechnika.sk/1-2008/klzne_loziska_tribotechnika.html
- [17] Délková teplotní roztažnost. REICHL, Jaroslav. *Encyklopedie fyziky* [online]. [cit. 2013-04-06]. Dostupné z: <http://fyzika.jreichl.com/main.article/view/634-delkova-teplotni-roztaznost>

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK A SYMBOLŮ

$a_{\max}$	[m]	maximální zrnitost
B	[mm]	šířka soudečkového ložiska
B_3	[mm]	šířka kluzného ložiska
b_p	[mm]	šířka pera
C_1	[kN]	dynamická únosnost soudečkového ložiska
C_2	[kN]	dynamická únosnost kuličkového ložiska
C_3	[kN]	dynamická únosnost kluzného ložiska
c_H	[-]	součinitel sklonu dopravníku
D	[m]	průměr šnekovice
d	[mm]	průměr díry soudečkového ložiska
D'	[m]	vypočtený průměr šnekovice
d_3	[mm]	malý průměr kluzného ložiska
D_3	[mm]	velký průměr kluzného ložiska
d_ξ	[mm]	průměr čepu s hlavou
D_h	[mm]	velký průměr šnekového hřídele
d_h	[mm]	malý průměr šnekového hřídele
D_k	[m]	minimální průměr šnekovice
D_v	[mm]	průměr vstupního čepu pro pero
e	[-]	mezní poměr axiální a radiální síly
E	[MPa]	modul pružnosti v tahu
F_A	[N]	axiální síla
F_{ap}	[kN]	axiální únosnost soudečkového ložiska
F_g	[N]	síla od tíhy šneku
F_k	[N]	síla nahrazující spojitě zatížení od materiálu
f_m	[-]	součinitel tření mezi materiálem a žlabem
F_p	[N]	síla působící na pero
F_R	[N]	radiální síla od hmotnosti šneku
F_{Rk}	[N]	radiální zatížení kluzných ložisek
F_{Rv}	[N]	radiální zatížení valivých ložisek
g	[m.s ⁻²]	tíhové zrychlení
h	[m]	dopravní výška

h_p	[mm]	výška pera
h_s	[m]	výška příčného průřezu šnekovice
J_x	[mm ⁴]	osový kvadratický moment průřezu šnekového hřídele
k	[-]	součinitel bezpečnosti vzhledem k meznímu stavu pružnosti
L	[m]	dopravní délka
L_{10h1}	[hod]	základní trvanlivost soudečkového ložiska
L_{10h2}	[hod]	základní trvanlivost kuličkového ložiska
l_3	[mm]	délka jednoho dílu šneku
l_d	[mm]	vůle v ložiskovém domečku
l_p	[mm]	délka pera
l_p'	[mm]	výpočtová délka pera
l_s	[m]	délka šnekovice na jednom stoupání závitu
l_v	[m]	vodorovná dopravní vzdálenost
m_c	[kg]	hmotnost šneku celková
m_h	[kg]	hmotnost šnekového hřídele
m_{h1}	[kg]	hmotnost 1m materiálu šnekového hřídele
m_{h3}	[kg]	hmotnost 3m materiálu šnekového hřídele
M_k	[N.mm]	kroucí moment (M_m)
m_k	[kg]	hmotnost materiálu v dopravníku
$m_{kč}$	[kg]	hmotnost koncového čepu
M_m	[N.m]	výstupní kroucí moment z převodového elektromotoru
m_o	[kg]	hmotnost spojovacího materiálu
M_o	[N.mm]	ohybový moment šneku
$m_{sč}$	[kg]	hmotnost spojovacího čepu
m_s	[kg]	hmotnost šnekovice
m_{s3}	[kg]	hmotnost 3m materiálu šnekovice
$m_{vč}$	[kg]	hmotnost vstupního čepu
n	[s ⁻¹]	otáčky šneku
n_2	[min ⁻¹]	výstupní otáčky z převodového elektromotoru
$n_č$	[-]	počet čepů s hlavou
n_u	[-]	počet úseků na které se rozloží hmotnost šneku
p	[-]	mocnitel pro výpočet trvanlivosti ložiska
P_1	[N]	dynamické ekvivalentní zatížení soudečkového ložiska

p_1	[MPa]	tlak působící na spojovací čep
P_2	[N]	dynamické ekvivalentní zatížení kuličkového ložiska
p_2	[MPa]	tlak působící na šnekový hřídel
p_D	[MPa]	dovolený tlak v kluzném ložisku
p_D^I	[MPa]	dovolené napětí v tlaku pro ocel 1.0308
p_D^{II}	[MPa]	dovolené napětí v tlaku pro ocel 1.0060
p_k	[MPa]	tlak v kluzném ložisku
P_m	[kW]	výkon převodového elektromotoru
P_{min}	[W]	minimální potřebný výkon
p_p	[MPa]	tlak v perovém spoji
Q	[t.hod ⁻¹]	doprovávané množství
Q_{vp}	[m ³ .hod ⁻¹]	objemový dopravní výkon požadovaný
Q_{vsk}	[m ³ .hod ⁻¹]	objemový dopravní výkon skutečný
R	[m]	poloměr šnekovice
R_e	[MPa]	mez kluzu
r_h	[m]	poloměr šnekového hřídele
R_m	[m]	poloměr mezikruží šnekovice
R_s	[m]	účinný poloměr šnekovice
s	[m]	stoupání šnekovice
S_k	[m ²]	průřez dopravovaným materiálem
S_p	[mm ²]	střížná plocha pera
S_p^c	[mm ²]	plocha pera na otláčení
S_s	[m ²]	plocha příčného průřezu šnekovice
t	[mm]	hloubka drážky v hřídeli
t_1	[mm]	hloubka drážky v náboji
t_s	[mm]	tloušťka plechu šnekovice a žlabu
V_k	[m ³]	objem materiálu v dopravníku
$V_{sč}$	[m ³]	objem spojovacího čepu
V_s	[m ³]	celkový objem šnekovice
w	[-]	globální součinitel odporu
W_k	[mm ⁴]	modul průřezu v krutu pro šnekový hřídel
W_o	[mm ⁴]	modul průřezu v ohybu
x	[mm]	maximální zrnitost dopravovaného kameniva

X_1	[-]	koeficient radiálního zatížení soudečkového ložiska
X_2	[-]	koeficient radiálního zatížení kuličkového ložiska
Y_1	[-]	koeficient axiálního zatížení soudečkového ložiska
Y_2	[-]	koeficient axiálního zatížení kuličkového ložiska
$y_{\max}$	[mm]	průhyb šnekového hřídele
z	[-]	počet závitů šnekovice
α	[°]	úhel stoupání šnekovice
β	[K ⁻¹]	teplotní součinitel délkové roztažnosti
γ	[kg.m ⁻³]	sypná objemová hmotnost
Δ	[%]	rozdíl objemového dopravního výkonu
Δt	[K]	maximální předpokládaný přírůstek teploty
π	[-]	Ludolfovo číslo
ρ_{ocel}	[kg.m ⁻³]	hustota oceli
σ_o	[MPa]	napětí v ohybu šnekového hřídele
σ_{oD}^I	[MPa]	dovolené napětí v ohybu pro ocel 1.0308
σ_{oD}^{II}	[MPa]	dovolené napětí v ohybu pro ocel 1.0060
σ_{red}	[MPa]	redukované napětí dle teorie HMM
σ_{tD}^I	[MPa]	dovolené napětí v tahu pro ocel 1.0308
σ_{tD}^{II}	[MPa]	dovolené napětí v tahu pro ocel 1.0060
τ_k	[MPa]	napětí v krutu šnekového hřídele
τ_{kD}^I	[MPa]	dovolené napětí v krutu pro ocel 1.0308
τ_{kD}^{II}	[MPa]	dovolené napětí v krutu pro ocel 1.0060
$\tau_{sč}$	[MPa]	smykové napětí působící na čep s hlavou
τ_{sp}	[MPa]	smykové napětí působící na pero
φ	[°]	třecí úhel mezi materiálem a šnekem
ψ	[-]	součinitel plnění

SEZNAM PŘÍLOH

VYOBRAZENÍ CELÉHO ZAŘÍZENÍ P1

VÝKRESOVÁ DOKUMENTACE

Výkres sestavy	ŠNEKOVÝ DOPRAVNÍK	0-TOCH-00/00
Seznam položek	ŠNEKOVÝ DOPRAVNÍK	4-TOCH-00/00
Výkres svarku	ŽLAB S VÝSYPKOU	2-TOCH-06/00
Seznam položek	ŽLAB S VÝSYPKOU	4-TOCH-06/00
Výkres podsestavy	ULOŽENÍ NA VSTUPU	2-TOCH-00/01
Seznam položek	ULOŽENÍ NA VSTUPU	4-TOCH-00/01
Výkres podsestavy	KLUZNÉ ULOŽENÍ	2-TOCH-00/02
Seznam položek	KLUZNÉ ULOŽENÍ	4-TOCH-00/02
Výkres podsestavy	KONCOVÉ ULOŽENÍ	2-TOCH-00/03
Seznam položek	KONCOVÉ ULOŽENÍ	4-TOCH-00/03

PŘÍLOHY NA CD

Technická zpráva	Tochacek_J_13_Z.pdf
Výkresová dokumentace	Tochacek_J_13_V.pdf
Modelová sestava	Tochacek_J_13_M.rar

Vodorovný šnekový dopravník drceného kameniva